

สภาพปัญหา

ในปัจจุบันนี้ปัญหาต่าง ๆ กำลังเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศ ในหลาย ๆ ด้าน สภาพการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อกัน สภาพทางสังคมและ เศรษฐกิจจะส่งเสริมสภาพทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันสภาพทางการเมืองก็มีผลต่อ สังคมและเศรษฐกิจด้วยเหมือนกัน¹

ในประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาทางการเมืองก็เป็นเรื่องที่สำคัญอย่าง หนึ่ง โดยเฉพาะหลังจาก พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ที่ประเทศเข้าสู่การปกครองแบบ ประชาธิปไตย และพบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับกติกการปกครองระบอบนี้ ซึ่งปัญหาสำคัญอย่าง หนึ่งก็คือ คนไทยยังไม่เข้าใจวิธีการของประชาธิปไตยถูกต้องเท่าที่ควร หรือยังมีความ เข้าใจสับสนเกี่ยวกับคำว่า "ประชาธิปไตย" จากการวิจัยของคณะอาจารย์แห่งมหา- วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี 2515 ซึ่งใช้ประชากรจำนวนประมาณ 4,000 คน โดย สุ่มตัวอย่างมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ภาคละ 2 จังหวัด โดยมีเกณฑ์ว่า * จังหวัดที่ได้รับเลือกจะต้องเป็นจังหวัดที่มีจำนวนราษฎรไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมาก ที่สุด และน้อยที่สุด โดยกำหนดจังหวัดละ 2 อำเภอ จากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าประชาชนไทยทุกภาคมีจำนวนถึง 49.88% ไม่ ทราบว่าประชาธิปไตยคืออะไร และจากจำนวนคนไทยทุกภาค 56.71% ที่ไม่ทราบว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "บทบาททหารกับการพัฒนาทางการเมือง," ใน กระจกมองชนชาติ (รวบรวม), การเมืองและการปกครอง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2513), หน้า 222 - 223.

รัฐธรรมนูญคืออะไร² จึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่คนไทยควรจะได้เรียนรู้ระบอบการปกครองแบบนี้ให้เข้าใจยิ่งขึ้น และในขณะที่เดียวกันสภาพบ้านเมืองก็มีปัญหาจากภายในและภายนอกประเทศมากระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติบ้าง ซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นจะต้องอาศัยคนในประเทศชาติเป็นสำคัญที่จะช่วยแก้ไขสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และในสภาพความเป็นจริงนั้นความเป็นประชาธิปไตยมิใช่จะเกิดขึ้นในวันเดียวได้ แต่จะต้องมีสภาพการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยก่อน สภาพเหล่านั้นเรียกว่า ลักษณะก่อนที่จะเป็นประชาธิปไตย (Pre condition Democracy) ซึ่งพอจะสรุปได้ 4 ประการ คือ³

ก. การศึกษา (Education) รวมถึงวัฒนธรรม การศึกษาทั่วไปทางการเบื้องต้น เศรษฐกิจและสังคม

ข. การคมนาคม (Communication) การติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และการรวมเข้าเป็นหมวดหมู่

ค. การขนส่ง (Transportation) ต้องมีความสะดวกพอสมควร

ง. การพักผ่อนหย่อนใจ (Leisure) ทุกคนควรมีอาชีพของตน มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว แต่ก็มีเวลาว่างที่จะได้พักผ่อนหย่อนใจด้วย

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษามีความสำคัญต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาก การศึกษาจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพราะการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้นมีข้อมีบท-

²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผลการวิจัยเรื่อง ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทย ที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2515), หน้า 78 และ 82.

³บุญชนะ อัครถาวร, ทฤษฎีการเมืองและการปกครอง (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2501), หน้า 30 - 31.

บาทเพียงไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น⁴ การศึกษาจะเป็นกระบวนการ
 การอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น และผู้ที่มีความ
 สำคัญในวงการศึกษาคือครูนั่นเอง⁵ เพราะสภาพปัจจุบันเด็กเกือบจะมีโอกาส
 อยู่ใกล้ชิดครูมากกว่าบิดามารดา ครูเป็นผู้อบรมสั่งสอน ถ้าครูมีความเข้าใจในระบอบ
 ประชาธิปไตยดี ก็จะส่งผลดีมายังนักเรียนด้วย ฉะนั้นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งคือ ปัญหา
 การเมืองนั้น ควรจะได้พิจารณาบทบาทของครูว่า ครูมีความเห็นอย่างไรและความคิด
 เห็นของครูจะแสดงถึงพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเมืองมากน้อยเพียงใด

คำว่าประชาธิปไตยนั้น จรูญ สุภาพ⁶ ให้ความหมายว่า หมายถึงการปกครอง
 ที่ประชาชนปกครองตนเอง ต้องการให้เกิดความเห็นพ้องร่วมกันในการปกครองหรือการ
 แก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

อัลราฮัม ลินคอล์น อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับ
 ประชาธิปไตยไว้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน
 โดยประชาชน และเพื่อประชาชน และด้วยเหตุนี้การปกครองแบบประชาธิปไตยจึงขึ้น
 อยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและประชาชน⁷ อย่างไรก็ดี การปกครองระบอบ -

⁴ อุนตา นพคุณ, "ประชาชนกับการพัฒนาชุมชน," การเมืองสำหรับประชาชน,
 เล่มที่ 11 (กรกฎาคม, 2518), หน้า 40.

⁵ กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
 2516), หน้า 122 - 123.

⁶ จรูญ สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์ (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514),
 หน้า 223.

⁷ Alvin Stanchos, Jr. "Democracy; Citizenship and Politics,"
The Social Studies, Vol. 62 No. 7 (December, 1971), 307.

ประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญทางการเมือง อาจกล่าวโดยสรุปก็คือ การปกครองแบบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน จากความหมายนี้สิ่งสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบนี้ประชาชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด⁸

ฉะนั้น ครุฑคัมภีร์มาจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าการปกครองตนเองนั้นเป็นอย่างไร ให้เข้าใจถึงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หรือพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy หรือ Limited Monarchy) คือพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ ไม่ต้องรับผิดชอบในการบริหารประเทศ⁹ และควรจะมีกฎหมายสำคัญอีกอย่างคือ การขาดคุกคามทางการเมืองของไทย ซึ่งแม้จะมีคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่ทราบบทบาทที่แท้จริงของตนมากเท่าที่ควร

ความสำคัญของปัญหา

ถึงแม้ประเทศไทย จะมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ถึงสมัยปัจจุบัน เป็นเวลาเกือบ 45 ปี แล้วก็ตาม แต่จะเห็นได้ว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับการเมืองของคนไทยในต่างต่าง ๆ เช่น ในการออกเสียงเลือกตั้ง การแสดงสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น

⁸ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "ประชาธิปไตยสำหรับคนไทย," การเมืองสำหรับประชาชน, เล่มที่ 9 - 10 (กุมภาพันธ์, 2518), 1 - 2.

⁹โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, รัฐศาสตร์เบื้องต้น (พระนคร : กรุงเทพมหานครวิพิมพ์, 2517), หน้า 66.

สำหรับนักเรียนจะเห็นว่าซากุระรากฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้จากการซากระเบียบวินัย ซาคความรับผิดชอบ ไม่วักเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้นจึงน่าจะเป็นปัญหาว่าเหตุที่นักเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย และยังไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควรนั้นจะเป็นเพราะว่าครูก็ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย จึงไม่สามารถแนะนำหรือชี้แนวทางที่ถูกต้องให้แก่ักเรียนได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูสังคมนตรีศึกษาซึ่งควรจะต้องมีบทบาทมากที่สุดในการแก้ปัญหา เพราะโดยลักษณะของเนื้อหาวิชานั้น ครูสังคมนตรีศึกษามีส่วนที่จะให้การศึกษเกี่ยวกับประชาธิปไตยได้มากที่สุด ความคิดเห็นของครูสังคมนตรีศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อาจเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ทราบว่าการสังคมนตรีศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองระบอบนี้เพียงใด เพราะความรู้ความเข้าใจดังกล่าวย่อมมีผลต่อการให้การศึกษในเรื่องการปกครอง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่นักเรียน ซึ่งจะเป็นกำลังของสังคมต่อไป ที่จะบรรลุความมุ่งหมายของการศึกษาไทยที่กล่าววว่า "การศึกษจะต้องช่วยบุคคลให้เข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตามวิถีทางของประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งจะต้องเสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน มีเหตุผลและความรับผิดชอบ"¹⁰ เพียงใด

ด้วย ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยกำลังเร่งส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยทางการศึกษามาก โดยมีนโยบายที่จะเริ่มจากประถมศึกษาเป็นต้นมา

¹⁰บทบรรณาธิการ, "ประมวลข้อคิดเห็นจากการสัมมนาเรื่อง แผนการศึกษาแห่งชาติ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ 9 (2518).

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อจะนำผลมาพิจารณาว่าครูสังคมศึกษามีบทบาทที่จะช่วยส่งเสริมแนวความคิดในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูควรจะเข้าใจจากการปกครองนั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง ถ้าครูสังคมศึกษามีความรู้อย่างเข้าใจที่สอดคล้องกับที่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งเหล่านั้นจะมีผลมายังนักเรียน เพราะตามธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นเพื่อความเจริญ และซักคัยทาง ๆ ของประเทศ ซึ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงอาจทำเป็นขั้นตอน (stage) โดยพิจารณาระบบและแบบแผนต่าง ๆ กฎหมายต่าง ๆ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้ผู้มีอำนาจ (elites) ของประเทศจะต้องมีความเสียสละอย่างใหญ่หลวงที่จะก่อให้เกิดลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น¹¹ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของไทยขณะนี้กำลังแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 4 ปีแรกจะพัฒนาบ้านเมือง ทางเศรษฐกิจและสังคม มีรัฐสภาที่สมาชิกได้รับแต่งตั้งสภาเดียว 4 ปีที่ 2 เป็นการพัฒนากการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมี 2 สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร โดย 2 สภามีอำนาจเท่าเทียมกัน 4 ปีที่ 3 มี 2 สภาเช่นกัน แต่สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจมากกว่า 4 ปีถัดไปถ้าประชาธิปไตยเจริญดีแล้ว อาจมีแต่สภาผู้แทนราษฎรสภาเดียวก็ได้¹² การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ครูสังคมศึกษาควรทราบและสรุปให้นักเรียนได้พิจารณาอย่างละเอียด ให้เข้าใจเหตุผลในการปฏิรูปการปกครอง ที่จะเริ่มปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้ถูกต้องและค่อยเป็นค่อยไป ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 (หมวดสังคมศึกษา) ก็ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ข้อหนึ่งว่า

¹¹ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, การเมืองและการปกครอง, หน้า 225.

¹²รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 39 ตอนที่ 135 (22 ตุลาคม, 2519), 3 - 4.

ใหญ่จากเคารพสิทธิ หน้าที่ และความคิดเห็นของผู้อื่นโดย
ไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและ
สังคม ตลอดจนรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ และความรู้ับผิดชอบ
ซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติและต่อสังคม
ประชาธิปไตย¹³

จากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเรื่อง
ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย
เพราะจัดว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งจากการสำรวจผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งสุดท้าย
คือ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 พบว่ามีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 9,085,455 คน
คิดเป็นร้อยละ 43.99¹⁴ ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงนัก สิ่งที่น่าคำนึงคือ คนไทยยังไม่
เข้าใจการปกครองระบอบนี้ดี และสาเหตุสำคัญก็มาจากระบบการศึกษาที่ตนเอง และครู
สังคมศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วว่านับพบสาเหตุสำคัญต่อการพัฒนาการปกครองระบอบนี้ เพราะ
ครูสังคมศึกษานั้นจัดว่าเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม (Socializ-
ing agent) ที่สำคัญที่จะพัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยให้นำไปใช้ในสังคมได้¹⁵
ฉะนั้น การศึกษาเรื่องนี้จึงอาจเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่จะช่วยปูพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับ
การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ครูสังคมศึกษาจะต้องมีแนวคิด การปฏิบัติ ที่จะ
ช่วยให้ผู้นับนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้คาดหมายว่า ความคิดเห็น
เห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังคมศึกษานั้นอาจจะมีรากฐานมาจาก -

¹³กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรระเบียบกรมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2518, 2518, หน้า 15.

¹⁴กรมการปกครอง, สถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้งพุทธศักราช 2519. (อัดสำเนา).

¹⁵Damon Weber, "Urban Problems and Teachers in Politics,"
Social Education, Vol. 33, No., 6 (October, 1969), 678-80.

ประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาที่ต่างกัน หรือคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษารายนี้เพื่อหาแนวทางเสนอแนะปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครู เช่น ประสบการณ์ในการสอน, เพศ และการศึกษา
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติของครูสังคมศึกษาที่แสดงถึงความสนใจในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ประการ คือ

- สมมติฐานที่ 1 ความความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังคมศึกษาชายและหญิงไม่ต่างกัน
- สมมติฐานที่ 2 ครูสังคมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน
- สมมติฐานที่ 3 ครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาต่างกันมีความความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียน-

ราษฎร ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย หรือทั้ง 2 ระดับรวมกัน

2. การวิจัยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบบางประการ เช่น ระดับสติปัญญาที่จะทำใหม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. การวัดความคิดเห็นของครูผู้สอนศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มุ่งเฉพาะ ความคิดเห็น ความสนใจ และการปฏิบัติของครูที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เกณฑ์ที่ใช้จัดความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. แสดงความคิดเห็นต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
2. แสดงความคิดเห็นต่อการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แสดงความคิดเห็นต่อรัฐธรรมนูญ
4. แสดงความคิดเห็นต่อการบริหาร
5. แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมือง

เกณฑ์ที่ใช้วัดการปฏิบัติที่แสดงว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. การปฏิบัติในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
2. การปฏิบัติที่แสดงว่าใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. การปฏิบัติที่แสดงถึงความสนใจต่อรัฐธรรมนูญ
4. การปฏิบัติที่ต่อการบริหาร
5. การปฏิบัติที่แสดงถึงความสนใจต่อพรรคการเมือง

ขอตกลงเบื้องต้น

ความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน เป็นความคิดเห็นที่ตอบด้วยความจริงใจ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ได้อาจเนื่องมาจากตัวแปรที่ไม่ได้นำมาเกี่ยวข้องในการวิจัย
2. ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระหว่างการปฏิรูปการปกครอง การไขแบบสอบถามจึงใช้แบบปลายเปิดทั้งหมด นอกจากข้อมูลส่วนตัว เพื่อความเหมาะสมของสถานการณ์ทางการเมือง
3. จำนวนตัวอย่างประชากรไม่ไ้มากรเท่าที่ควร เพราะบางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง

คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. อาจใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนสถาบันฝึกหัดครู ปรับปรุงวิธีสอน ตลอดจนหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้น
2. อาจใช้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนปรับปรุงการสอนเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
3. อาจใช้เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

คำจำกัดความ

ความคิดเห็น (Opinions) คือ ทศณะ ความคิด ความเชื่อ ซึ่งความนึกเห็นในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นบทบาท การปฏิบัติตลอดจนความสนใจ เกี่ยวกับประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานของความคิดเห็นด้วย

การเมือง ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงอำนาจ อำนาจ หรือผลประโยชน์ของมนุษย์ในสังคม และมนุษย์ทุกคนมุ่งแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์เหล่านั้น ลักษณะของการเข้าไปสู่การมีอำนาจหรือผลประโยชน์เรียกว่า "เล่นการเมือง" หรือ "การมีส่วนร่วมทางการเมือง" เช่น ในการเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้แก่ การไปออกเสียง-

เลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง ความสนใจและการแสดงออกเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่
เป็นต้น

ความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักที่ต้อง
ปฏิบัติตามหรือมีต่อสิ่ง เหล่านั้น ของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งจะ เป็นแนวทางในการกำหนด
นโยบายทางสังคมของรัฐ และเพื่อเป็นหลักการหรือเหตุผลในความยึดมั่น ของรัฐ
ตลอดจนแนวนโยบายการเมืองนั้นต่อไป

ครูสังคมศึกษา หมายถึง ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและ
โรงเรียนราษฎร์

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ของครูที่จะมีผลต่อ
การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ ตลอดจนหลักการปฏิบัติตนในฐานะประชาชนคนหนึ่ง
ในระบอบประชาธิปไตย และการประพฤติปฏิบัติตัวที่จะมีผลต่อสมาชิกของประเทศใน
เรื่องของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย มิได้มีความหมายแต่เพียง รูปแบบทางการเมืองเท่านั้น แต่
หมายถึงต้องมีอุดมการณ์ และวิถีชีวิตของความเป็นประชาธิปไตยด้วย

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) หมายถึง หน่วยการปกครอง
ที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น เทศบาล สุขาภิบาล องค์การ-
บริหารส่วนจังหวัด สภาตำบล

พรรคการเมือง คือ คณะบุคคลที่รวบรวมขึ้นเป็นรัฐบาลโดยมีความคิดเห็นทาง
สังคม เศรษฐกิจที่เหมือน ๆ กัน

ส.ส. หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ม.ศ. หมายถึง มัธยมศึกษา

ป.กศ.ต้น หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นต้น

ป.กศ.สูง หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูง

วุฒิทางการศึกษาของครูสังคมศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูสังคม-
ศึกษา ซึ่งในที่นี้แบ่งเป็น 2 พวก คือ ครูสังคมศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ
ครูสังคมศึกษาที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา

ประสบการณ์ของครูสังคมศึกษา หมายถึง ระยะเวลาในการสอนสังคมศึกษา
ซึ่งในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ประสบการณ์มาก หมายถึง ครูที่สอนสังคมศึกษาตั้งแต่ 11 - 15 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์กลาง หมายถึง ครูที่สอนสังคมศึกษาตั้งแต่ 6 - 10 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์น้อย หมายถึง ครูที่สอนสังคมศึกษาตั้งแต่ 6 เดือน - 5 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย